

תרשים לפתרון שאלה

איתור זמן הבעיה

זיהוי העילה ומרכיביה: מכשירי התנגדות

טענות נגד

שיקולי ביהמ"ש

סעדים : תוצאות אפשרויות

פרק א': כריתת חוזה

הצעה ⇐ **מפגש רצונות** ⇐ לקבול
בין הצעה לקיבול
 (1) פניה
 (2) גמירות דעת
 (3) מסוימות
 (1) גמירת דעת
 (2) הודעה

שלב א': מבחנים מקדימים

- (1) **הכוונה ליצירת תנאים ויחסים משפטיים**
 מבחן אובייקטיבי- האם ליחסי הצדדים אופי משפטי:
 (1) הצהרת הצדדים
 (2) פניה לעו"ד
 (3) צורת החוזה וניסוחו
 (4) סוג יחסי הצדדים
 (5) נושא ההסכם

(2) שפיטות החוזה

בימ"ש לא מתערב:

- (1) זוטי דברים
 (2) מניעת פגיעה בעקרון הפרדת הרשויות
 (3) במערכות יחסים ספציפיות (משפחה)
 (4) פורום חילופי מומחה
 (5) נושאים בתחום הרוח והכבוד

סעיף 33- חוזה למתן ציונים

אין שפיטות- הכרעה והערכה
יש שפיטות- תוקף, ואופן קבלת ההחלטה (לפי פורום חילופי מומחה)

3) כשרות משפטית

- א. הגבלה או שלילת כשרות משפטית
ב. בדיקת תוקף משפטי במצב של אי- כשרות

שלב ב': הצעה

- א. חובת גמירות דעת (מבחן אובייקטיבי עם גוון סובייקטיבי)
ב. חובת מסויימות
[בין הצעה לבין הזמנה: הזמנה- אין עדות לגמירת דעת ומסויימות]

הצעה בלתי חוזרת

- (1) כשהמציע מצהיר
(2) כשהמציע קובע מועד קיבול

חזרה מן הצעה- לפני ששוגר קיבול בלבד
בלתי חוזרת- רק לפני שהניצע קיבל

פקיעת הצעה.

- (1) כשדחה אותה הניצע
(3) עבר המועד לקיבולה
(2) כשמת המציע או הניצע או שנעשה אחד מהם פסול דין או ניתן נגדו צו לקבלת נכסים והכל לפני שיגור הודעת הקיבול.

שלב ג': קיבול

- (1) גמירת דעת
(2) מתן הודעת קיבול- תורת המסירה.

קיבול דרך התנהגות

קיבול ע"י התנהגות תופס (ביצוע או התנהגות)
שתיקה

שתיקת הניצע נוכח הצעה אינה קיבול
חריגים:

- (1) קיבול בהתנהגות
(2) הניצע קבע כי שתיקה היא קיבול

3) חזקת הקיבול- "הצעה מזכה".

מועד הקיבול

הסעיף קובע תוך זמן סביר לפי נסיבות איחור בהודעת קיבול שלא תלוי בניצע- יוכל להסתמך והחווה נכרת.

שלב ד: השלמת פרטים

דרכי בימ"ש להשלמת פרטים:

שלבי הפרשנות:

- 1) גמירת דעת מסויימות
- 2) הסדר שלילי
- 3) סעיף 25- פרשנות חוזה לפי אומד דעת הצדדים(לשון ונסיבות)
- 4) סעיף 26- פרשנות לפי נוהג הקיים בין הצדדים
- 5) סעיף 26 סייפא- נוהג שקיים בחוזים מאותו הסוג
- 6) הוראות חוק דיספוזיטביות ספציפיות
- 7) הוראות חוק דיספוזיטביות מחוה"ח כללי

לא ניתן להשלים- אם הסכימו בשונה מן הנוהג ומן החוק

שלב ה: אבחנה בין זיכרון דברים לחוזה

שתי אפשרויות:

- 1) שלב במו"מ בו אין גמירות דעת לשכלול המו"מ
  - 2) סיום המו"מ וגמירות דעת של הסכם גמור ותקף לצורך ההבחנה שני מבחנים מצטברים:
- 1) גמירות דעת: התנהגות, כוונה, פרטים מהותיים, נוסחת הקשר הלשונית (בהתאם לכלל הנסיבות), הצהרות...
  - 2) פרטים מהותיים – קיימים או שניתן להשלים.

עקרון תום הלב

ציר דרישת תום הלב:

עקרון תו"ל בסעיף 12 מורכב משתי דרישות לניהול מו"מ:

(1) עפ"י דרך מקובלת (ניתן להתנאה)

(2) עפ"י תו"ל (לא ניתן להתנאה)

המבחן

מעורב: אובייקטיבי (נורמות הגינות ויושר) עם גוון סובייקטיבי (נסיבות ומערכות יחסים מיוחדות)

מהו חוסר תו"ל?

סעיף 39	סעיף 12	
אי שיתוף פעולה	הטעיה (מעשה ומחדל)	
שימוש בזכות שלא בתו"ל	חוסר תו"ל באופן הניהול	
עמידה דווקנית על קיום החוזה	ניהול מו"מ מקביל	
פעילות בניגוד לרוח העסקה ומטרתה	פרישה בשלב מבטל	
	מו"מ שלא לכוונת התקשרות	
שלילת פיצויים או אכיפה	פיצויי הסתמכות	סעדים
חוסר תקפות לפעולה שלא בתו"ל	פיצויי קיום (קל בנין)	
זכות לפעולות שהיו נחשבות הפרה		
פיצויים או אכיפה		

פרק ב': פגמים בכריתת חוזה

1. עילת הטעות (סעיף 14)

שלב ראשון- זיהוי עילת הטעות

רכיב 1: קיום חוזה-

רכיב 2: קיומה של טעות

במה הטעות?

סוג הטעות: טעות שאינה בכדאיות העסקה – 14(ד)

רכיב 3 - קשר סיבתי סובייקטיבי

רכיב 4- תנאי היסודיות: קשר סיבתי אובייקטיבי

רכיב 5- ידיעת הצד השני (14א)

שלב שני: תוצאות

(1) תיקון טעות (14ג)

א. ניתן לקיים את החוזה בתיקון טעות

ב. הצד השני מודיע שרוצה לתקן

ג. התיקון יעשה לפני שהחוזה בוטל

(2) ביטול והשבה (וביטול חלקי)

סעיף 14(א)- סעד עצמי של ביטול תוך זמן סביר מרגע שנוגע

סעיף 14(ב)- בקשה לביהמ"ש שישקול לבטל + השתת פיצויים על הטועה

שיקולי הצדק:

(1) מאזן התוצאות האפשריות

(2) התנהגות הצדדים

(3) יכולת הפיצוי לתקן את הנזק שייגרם לצד שלא טעה עקב ביטול החוזה

(4) הזמן שחלף מאז שהטועה עמד על טעותו ועד שפנה לביהמ"ש

(5) רשלנות הטועה

(3) פיצויים

מכוח סעיף 12- תו"ל

2. עילת ההטעיה (סעיף 15)

שלב א': הוכחת רכיבי העילה

רכיבים:

(1) קיום חוזה

(2) קיום טעות

(3) קש"ס סוביקטיבי כפול.

(1) קש"ס בין ההטעיה לטעות

(2) קש"ס בין הטעות להתקשרות החוזית (מבחן אלמלא)

(4) ידיעת הצד השני

בכוונה ברשלנות או בתו"ל

במחדל רק במזיד או ברשלנות

(5) הצד השני הוא גורם הטעות במעשה או מחדל- (או אחר מטעמו)

חובת גילוי במחדל:

א. מכוח דין- סעיף 12 + סעיפים מחוסים ספציפיים (פס"ד ספקטור)

ב. נוהג- לפי ענפים

ג. נסיבות (פס"ד חשמונאים)

שלב ב': תוצאות

(1) תיקון לגבי הטעיה

(2) ביטול והשבה- סעד עצמי וביטול חלקי

(2) פיצויים- מכוח סעיף 12

3. עילת הכפיה (סעיף 17)

שלב א: רכיבי העילה

1) קיומו של חוזה

2) כפיה

- ◆ פגיעה השוללת יכולת בחירה או גורעת ממנה
- ◆ זמן הכפייה- לפני ההתקשרות ואפקטיבית בזמן כריתת החוזה.
- ◆ כפיה בכוח או איום:
  - 1) הפעלת כוח ממשי
  - 2) איום בהפעלת כוח
- ◆ אי חוקיות- פגיעה או איום בלתי חוקיים

◆ כפיה כלכלית-

- מבחנים מצטברים לכפייה כלכלית אסורה: (מאיה נ' פנפורד)
- 1) מבחן איכות הכפיה הכלכלית- לחץ לא לגיטימי (חשין)
  - 2) מבחן עוצמת הכפיה הכלכלית- אופציות אחרות (חשין)
  - 3) מציע את מבחן מעמד הנפגע (שמגר)

3) קשר סיבתי סובייקטיבי

שטרסברג כהן- משפיע (שפיר נ' אפל)

4) פעולת הצד השני- "או אחר מטעמו"

בדנ"ח- רק בידיעתו- סעיף 12

שלב ב: בדיקת סייגים

ההגנה: אזהרה בתו"ל על הפעלתה של זכות: סעיף 17(ב) + פס"ד לוטם

- 1) אמונה בכנות עצם קיום הזכות
- 2) אמצעי ההגשמה יהיה בתו"ל

שלב ג': תוצאות

1. ביטול והשבה

תוך זמן סביר: "לאחר שנודע לו כי פסקה הכפיה".

2) פיצוי מכוח סעיף 12

רק בידיעתו- פיצויים מסעיף 12

בקודקס: 1) רק בידיעה- יכול לבטל 2) לא בידיעה ולא בהרשאה- כמו 14(ב)

4. עילת העושק (סעיף 18)

שלב א: רכיבי העילה

- 1) קיום חוזה
- 2) קש"ס סובייקטיבי בין העושק לבין החוזה
שטרסברג כהן (שפיר נ' אפל) - משפיע
- 3) התנהגות העושק או אחר מטעמו: ניצול ידיעה או עצימת עיניים או אי אכפתיות (סאסי נ' קיקאון)
- 4) מצב העשוק
סטית דעת בעת ההתקשרות (סאסי נ' קיקאון)
א. מצוקה: מצב של צרה ודוחק ואין אפשרות אחרת (מחלוקת: זמן ממושך או שינוי פתאומי)
ב. חולשה שכלית
ג. חולשה גופנית
ד. חוסר ניסיון
ה. אי ידיעת השפה ובורות
- 5) תנאי החוזה גרועים במידה בלתי סבירה מן המקובל
1) "המקובל" - שמגר באיליט נ' אלקו: כשאין בימ"ש משלים
2) "מידה בלתי סבירה" - לפי נסיבות

קודקס: חזקת עושק

השפעה בלתי הוגנת: תלות+ תנאים גרועים מן המקובל

שלב ב: תוצאת העושק

- 1) ביטול והשבה
תוך זמן סביר. "משנודע"- מרגע הידיעה על העושק. בקודקס: משפסק
- 2) פיצוי
מכוח סעיף 12

5. חוזים למראית עין - סעיף 13

שלב א: זיהוי כוונה או טעות סופר

שלב ב: זיהוי חוזה למראית עין מוחלטת או יחסית

- (1) תוצאת מוחלטת - VOID
- (2) תוצאת יחסית - הגלוי והנסתר מתקיים (אם הוא חוקי)

שלב ג': ניתוח מראית עין יחסית

(1) דרישת כתב בחוזה מקרקעין נסתר

בפסיקה - חוזה הנסתר דורש את דרישת הכתב.
פרופ' פרידמן- ניתן לצרף את החוזה הגלוי והנסתר.

(2) דרישת חוקיות חוזה נסתר

1. גישה א- חוזה בטל (פרידמן)
2. גישה ב- חוזה תקף (ברק וטדסקי)

שלב ד: תוצאות

1. חוזה גלוי בטל חוזה נסתר תקף
  - ◆ השבה- אין (אלא מעייע)
  - ◆ בטלות חלקית- אין
  - ◆ אין הגבלות על ביטול- הודעה אן זמן סביר
2. חוזה תקף לגבי צד ג'

חוזה למראית עין בטעות- טעות סופר- סעיף 16

אין ביטול יש תיקון: בימ"ש יקבע כוונה מקורית לפי אומד דעת הצדדים.

פרק ג: תוכן חוזה

פרשנות חוזים (סעיפים 25-26 לחוה"ח)

הפרשנות מורכבת משלוש קומות:

<p>קומה ג': התערבות</p> <p>(1) תנאי מקפח (שינוי או ביטול)   (2) תקנת הציבור (סמכויות של חוזה פסול)   (3) עיקרון תו"ל (השלמות מכוח עקרונות יסוד)</p>
<p>קומה ב': פרשנות ע"י השלמה סעיף 26</p> <p>(1) נוהג קיים בין הצדדים   (2) נוהג מקובל בחוזים דומים   (3) הוראות חוק דיספוזיטיביות בדנ"ח   (4) תנאי מכללא: מבחן הטרדן המתערב ומבחן יעילות החוזה   (5) תום לב (בעיקר מפס"ד אפרופים)</p>
<p>שלב ביניים: הסדר שלילי?</p>
<p>קומה א': פרשנות: הכרעה בין מובנים - סעיף 25</p> <p>אומד דעת הצדדים:</p> <p>(1) 25(א)- לשון או נסיבות (מפס"ד אפרופים- ביטול תורת שני שלבים)   (2) 25(ב)- פירוש מקיים (חוקי עדיף)   (3) 25(ג) פרשנות מקצועית נודעת (חוזים מאותו סוג)   (4) 25(ד) פקודת הפרשנות   (5) כלל סוף הדרך- "נגד המנסח"   (6) תום לב</p> <p>מאפרופים- השלמת חסר גם בקומה הראשונה לפי כלל הזהב (עקרון האבסורד)</p>

חוזה על תנאי (סעיפים 27-29)

שלב ראשון: זיהוי סוג ההתחייבות

- 1) חוזה תנאי לגמירות דעת (אין פיצוי חיובי רק שלילי)
- 2) חוזה על תנאי (פיצוי חיובי במצב סיכול)
- 3) התחייבות רגילה (פיצוי בגין הפרה)

מאפייני זיהוי :

- 1) סעיף 27(ב) חזקת תנאי מתלה
- 2) דרישת החיצוניות
- 3) דרישת אי הוודאות
- 4) דרישת תלות בנושאים מהותיים (סוכנות מכוניות)
- 5) סממנים לשוניים (סוכנות מכוניות)
- 6) הגדרה במפורש (אמפא)

שלב ב': אבחנה אם זהו תנאי מתלה או תנאי מפסיק

- בדיקת כוונת ביצוע בתקופת הביניים
- 1) התנהגות- האם בוצע בתקופת ביניים?
- 2) כוונת אופרטיביות לפי לשון ונסיבות.

שלב ג': בדיקת הזמן הסביר (סעיף 29)

קבעו או זמן סביר

שמיר נ' הוק:

- בד- תקופה דינאמית (לפי התנהגות)
- ברק- תקופה סטטית (דורש ארכה לסיום)

שלב ד': סיכול תנאי (סעיף 28)

למעט חריגים:

- 1) רשאי לבצע (בן חורין)
- 2) לא בזדון ולא ברשלנות

סעדים:

- 1) השתק
- 2) אפשרות לפיצויי קיום

שלב ה': סעדים

- בתנאי מפסיק- כל סעדים תקפים
- בתנאי מתלה- סעדים למניעת הפרה

חוזה פסול- סעיף 30

שלב א': איתור החוזה הפסול

1) חוזה לא חוקי

- א. מבחינת כריתה
- ב. מבחינת תוכן
- ג. מבחינת מטרה (הבחנה בספרות בין צד אחד או שני צדדים)
- ד. ביצוע לא חוקי

2) תקנת הציבור

- ערך חופש החוזים מול ערכי היסוד
תקיפת ניסוח (לעומת תו"ל- התנהגות ותנאי מקפח- ניסוח)

שלב שני: תוצאות

1) בטלות והשבה

- 2) בטלות חלקית- סעיף 19 חל על פרק ג' מכוח סעיף 31.
- 3) פטור מהשבה – סעיף 31

שיקולי צדק:

- א. דרגת חומרת האי חוקיות
- ב. עבריון גדול- עבריון קטן
- ג. כסף הוא מרכז העבירה
- ד. דרגת הביצוע

4) קיום החיוב (אם השני קיים חיוביו)- סעיף 31

שיקולי צדק:

- 1) דרגת חומרת האי חוקיות.
- 2) תנאי הניתן להשלמה
- 3) הצד שלא מקיים הוא יוזם החוזה
- 4) פגיעה בצד ג'
- 5) מטרה לא חוקית כבר לא ניתנת להשגה

5) סמכות הדבקה של הסדר

6) חיוב בפיצויים כאשר לא ניתן לאכוף

הדגמת עקרון תקנת ציבור: תניות להגבלת עיסוק- אי תחרות

עילה חוזית:

- 1) התחייבות לשמירת סודיות- באופן ישיר אי גילוי המידע.
- 2) התחייבות להגבלת עיסוק- מערך הגנה עקיף נוסף.

מגמות בפסיקה:

- 1) הגבלת עיסוק חייבת להיות מפורשת ונטיה לפסלות (פס"ד חברה לכבלים נ' כריסטופר)
- 2) הגבלת עיסוק גם ללא תניה מפורשת רק אם הוכח הפרת חובת סודיות (פס"ד יבין פלסט (1993))
- 3) דוקטרינת הגילוי הבלתי נמנע- קביעת הגבלת עיסוק ללא תניה וולא הוכחה (פס"ד DSB)
- 4) טובת העובדים: ביטול דוקטרינת הגילוי הבלתי נמנע ונטלי הוכחה למעביד
פס"ד פרומר וצ'ק פוינט נ' רדגארד בע"מ (1999)
5. : התחייבות עירומה ובלתי תקפה וקביעת כלים להגבלת הזמן (פס"ד AES נ' סער)
כשל: תמיד קיימת ההתחייבות לשמירת סודיות (בין במפורש ובין מכללא) וע"כ תמיד נוגדת תקנת ציבור.

חוזים אחידים

שלב ראשון: זיהוי חוזה אחיד

- (1) נוסח תניות כולם או מקצתם
- (2) נוסחו ע"י צד אחד
- (3) על החוזה לשמש רבים
- (4) בין ספק ובין אנשים בלתי מסוימים במספרם ובכמותם

שלב שני: זיהוי תנאי מקפח

- (1) תניה בחוזה אחיד
- (2) לרבות תניה המאוזכרת בו- **ריבין נ' אלגז**
- (3) וכן כל תניה אחרת שהיא חלק מההתקשרות
- (4) למעט תניה מוסכמת

סייגים :

- (1) סעיף 23(א) - לא חל על תמורה
- (2) סעיפים שאושרו בחיקוק או שתואמים לסעיפים שאושרו בחיקוק.

שלב ג: הוכחת תנאי מקפח

מבחני תנאי מקפח

- (1) מבחן ההגינות והסבירות (פס"ד קסטנבאום- הלכת מודל תחולה עקיפה לזכויות יסוד במשפט הפרטי)
- (2) מכלול החוזה והנסיבות (סעיף 3)

- ◆ מונופול
- ◆ חיוניות הנכס או הרכוש
- ◆ הפרש עוצמה כלכלית בין הספק ללקוח
- ◆ מצב כלכלי של הלקוח

(3) חזקות

- (1) 14(1)- פטור מאחריות (**בקודקס** : פטור מאחריות לפי חוק – סעיף בטל)
- (2) 14(2)- ביטול, השעיה, דחיה או שינוי חיובים של הספק
- (3) 14(3)- תנאי שמקנה לספק זכות להעביר אחריותו לצד ג'.
- (4) 14(4) יכולת הספק לשנות את החיובים של הלקוח כולל את המחיר (לא כולל הצמדה לדולר או למדד).
- (5) 14(5) תנאי המחייב את הלקוח באופן בלתי סביר להתקשר או לא להתקשר עם ספק מסויים
- (6) 14(6) שלילת זכויות/ תרופות מהלקוח
- (7) 14(7)- תנאי המעביר את נטל ההוכחה.
- (8) 14(8)- סעיפים המונעים ושוללים מהקונה לטעון טענות בביהמ"ש.
- (9) 14(9)- תנאי לקביעת מקום השיפוט והסמכות השיפוטית.
- (10) 14(10)- תנאי הקובע לבוררות כאשר לספק השפעה גדולה

סעיף 5- איסור לפנות לבימ"ש- מתבטל אוטומטית .

עילות נוספות לתקיפת תניות פטור

מכשיר ראשון: תום לב-

(א) חוסר תו"ל במו"מ- סעיף 12 לחוה"ח (גם חוזים אחידים)
(ב)קיום חוסר תו"ל- סעיף 39 לחוה"ח

מכשיר שני- תקנת הציבור

נזקי גוף בחוזה אחיד- הלכת צים
בקודקס: כל סעיף שפוטר מנזקי גוף- בטל.

מכשיר שלישי: פרשנות

צמצום או הרחבה

מכשיר רביעי: עושק וכפיה

מכשיר חמישי: תניות הפניה

- 1) מסמך בעל כמה נוסחים
- 2) מסמך לא קיים בעת החתימה
- 3) מסמך שאין גישה אליו

מכשיר חמישי: נוגד סעיפים קוגנטיים

מכשיר שישי: אכיפה בלתי צודקת

מכשיר שביעי- איפה בתנאים

דיני סיכול (סעיף 18)

שלב א': הוכחת טענת סיכול (כהגנה או כתביעה)

(1) מבחן הצפיות (4 דברים מצטברים)

שלא ידע שעומד להתרחש מאורע סיכולי

שלא צפה שעומד להתרחש

שלא היה עליו לדעת

שלא היה עליו לצפות

(2) אי יכולת למנוע את המאורע הסיכולי

(3) התרחשו נסיבות מסכלות -

מבחן הצפיות

(1) פגעי טבע

(2) מלחמות ואירועים ביטחוניים

(3) מעשים ומחדלים של צדדים שלישיים

(4) קשיים נפשיים

(5) קשיים כלכליים

בקודקס: מבחן סיכון

1) צד לקח במפורש או במשתמע

2) צד שמן הצדק להטיל עליו סיכון

מבחן הנסיבות המסכלות

1) בלתי אפשרי

(א) פגיעה פיסית במושא החוזה.

(ב) פגיעה באמצעי או מכשיר לביצוע החוזה

(ג) מות החייב או מחלתו או אי כשירותו

2) בלתי חוקי

3) שונה באופן יסודי מן המסוכם בחוזה

4) בלתי מעשי

5) סיכול מטרה-

שלב ב': אפשרויות ייחודיות

1) סיכול זמני- בקודקס - "אירוע משהה"-

2) סיכול חלקי- בקודקס- יקבע במפורש .

3) קיום בקירוב - בקודקס יש.

4) התניה על דיני סיכול – אפשר.

שלב ד: תוצאת חוזה מסוכל

קודקס	דין קיים
פקיעה ממועד מאורע מסכל	חסינות מפני אכיפה ופיצוי.
השבה אחר פקיעה. חובה ללא שקי"ד בימ"ש לבימ"ש שקי"ד לפטור חלקי או מלא	השבה הזדדית לפי שיקול ביהמ"ש בשווי או בעין (ידין- נפגע בוחר)
שיפוי הזדדי- רק אחר פקיעה	שיפוי- רק נפגע למפר
	סעד ניכוי ממחיר- שיפוי מצד ג' עובר לנפגע.

פרק ד': תרופות

סעד אכיפה

מרכיבי הסעד

- א. צו לסילוק כספי
- ב. צווי עשה ולא תעשה (צו מניעה)
- ג. צו לתיקון תוצאות ההפרה או סילוקן(כונס נכסים)

חריגים לאכיפה (סעיף 3)

1) סעיף 3.1 לא בר ביצוע

- ◆ חלף זמן סביר
- ◆ נכס שנמכר לצד ג'
- ◆ אם החוזה הפך בלתי חוקי
- ◆ חוסר שת"פ

2) סעיף 3.2 עבודה אישית או שירות אישי

3) סעיף 3.3 - פיקוח יתר של בימ"ש

- 1) מידת מורכבות החוזה
- 2) משך הזמן הצפוי לביצוע החוזה
- 3) מידת שת"פ בין הצדדים

4) סעיף 3.4 - אכיפה בלתי צודקת

5) קודקס- עדיפות לפיצויים

סעיף 4- אכיפה בתנאים

התאמת אכיפה : הוספה או הפחתה ← כאשר "מתחייבים מהחוזה"

שיערוך

ביצוע בקירוב

סעד הביטול

שלב א: אבחנה בין הפרה יסודית/ לא יסודית
הפרה יסודית

(1) הפרה יסודית מוסכמת

(2) הפרה יסודית מסתברת- מבחן אובייקטיבי

שלב ב: ביטול

הפרה יסודית- ביטול עצמאי תוך זמן סביר (או עם ארכה)

הפרה לא יסודית (שיקולי צדק)

(1) שלב א- הודעת ארכה לזמן סביר

(2) שלב ב- הודעת ביטול תוך זמן סביר.

הפרה חלקית של החוזה - סעיף 7(ג)

סעד השבה

הנפגע בוחר סוד השבה

(1) השבה בעין

(2) השבה בשווי (כסף = שיערוך)

***בהשבה בגין פגם- ההחלטה על הסוג זהה בין הצדדים

כפיפות לשיקולי צדק כוח דיני ע"ע

פס"ד גינזברג נ' בן יוסף-

השבה חלקית

לפי ביטול חלקי

סעד הפיצויים

נזק ממוני

שלב ראשון: בחירת מסלול נזק ממוני

סעיף 10- פיצוי עם הוכחת נזק

סעיף 11- פיצוי ללא הוכחת נזק

סעיף 15- פיצוי מוסכם

סעיף 10

שלב א- תיחום הנזק

(1 נזק סרק פיצויי קיום)

(2 סיבתיות- קשר סיבתי בין הנזק להפרה

(3 צפיות- ניתן היה לצפות אותם, או היה עליו לצפות אותם, בעת כריתת החוזה.

◆ צפיות בעת כריתת החוזה

◆ צפיות לנזק ולא את דרך התרחשותו

◆ תוצאה מסתברת- רמה של סיכוי מסתבר

שלב ב'- שיעור הנזק

פס"ד אניסמוב נ' מלון טירת בת שבע.

סעיף 11

תנאים:

(1 נזק רעיוני בלבד- אין חובת הוכחת נזק

(2 חובת ביטול.

(3 הפיצוי יהא בגובה ההפרש בן התמורה החוזית לשווי הנכס ביום הביטול.

(4 לא כפוף לנטל הקטנת נזק.

סעיף 15 – פיצוי מוסכם

◆ הסכמה על פיצוי בגין הפרה

◆ אין הוכחת נזק

◆ אין נטל הקטנת נזק

◆ ניתן לבחור סעיף אחר

◆ סמכות הפחתה

סעיף 13- נזק לא ממוני

תנאים:

- ◆ סעיף זה כפוף לנטל הקטנת הנזק.
- ◆ לחברה לא פוסקים נזק לא ממוני.
- ◆ יש להוכיח קש"ס בין הנזק לבין ההפרה
- ◆ בימ"ש רשאי- מצב ייחודי שסעד הפיצויים כפוף לשיקולי צדק:
  - (1) האם לפסוק פיצוי
  - (2) כמה לפסוק

סעד מדיני עשיית עושר ולא במשפט

השבת רווחי מפר

פס"ד אדרס –

- (1) השבת רווחי מפר חלים כי אין הסדר בדיני חוזים
- (2) יש לשלול את תמריץ ההפרה היעילה ע"י סעד השבת רווחי מפר
- (3) חוזה קיים ניתן להשיב
- (4) חוזה בטל נשאר בצ"ע אם ניתן להשיב

אשם תורם

אשם תורם בסעד אכיפה

- (1) אכיפה בלתי צודקת
- (2) שיערוך באכיפה
- (3) אכיפה בקירוב (לפי סעיף 4)
- (4) אכיפה חלקית (לפי סעיף 4).

אשם תורם בסעד ביטול

- (1) קביעה שזו הפרה לא יסודית
- (2) הפרה לא יסודית כפופה לשיקולי צדק
- (3) ביטול בחוסר תו"ל לא משתכלל

אשם תורם בסעד השבה

כפוף לשיקולי צדק- שכן הם חלק מדיני עשיית עושר לפי פס"ד גרינברג נ' יוסף

אשם תורם בסעד פיצויים

- (1) דרוש קשר סיבתי
- (2) פיצוי בגין נזק לא ממוני – רשאי!.
- (3) סמכות ההפחתה בפיצוי מוסכם (מבחן חומרה)